

Motion till riksdagen
2005/06: MJ27

**av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd)
med anledning av skr. 2005/06:88**

Ekologisk produktion och
konsumtion – Mål och inriktning till
2010

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	2
2	Ekologisk produktion behövs	2
3	Förenklat regelsystem som gynnar ekologisk produktion	2
4	Samspel mellan ekologisk och konventionell produktion	4
5	Näringsförluster.....	4
6	Märkningens betydelse.....	4
7	Forskning och utveckling	5
8	Finansiella konsekvenser.....	5

Fel! Okänt namn på

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör agera kraftfullt för att förhindra tendenser att undergräva eller i praktiken förbjuda sådana märken som inte är EU-märken.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att systemet med "positivlistor" måste bytas ut mot mer principiella regler för vad som är tillåtet och inte tillåtet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det är viktigt med ett harmoniserat regelsystem för ekologisk odling inom EU.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det i stället för kortsiktiga stöd behövs en långsiktig satsning på miljöanpassat jordbruk där konventionellt jordbruk och ekologiskt jordbruk kan samexistera inom samma företag.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det nu behövs en tydligare fokusering på att minska läckage av fosfor som sker via ytavrinning och makroporflöden.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att staten bör bidra till mindre producenters certifieringskostnader.

2 Ekologisk produktion behövs

Kristdemokraterna anser att det är bra att regeringen lyfter fram vikten av en ökad andel ekologisk produktion och konsumtion i Sverige. Genom att skapa ökad efterfrågan på ekologiska produkter kan deras andel på marknaden öka, vilket i sin tur ökar konsumenternas möjligheter att välja de ekologiskt producerade livsmedlen. Idag är 19 % av den svenska jordbruksmarken ekologiskt odlad, men bara 7–8 % är certifierad. Huvudorsaken till den låga andelen certifierad produktion anses vara den begränsade efterfrågan på ekologiska produkter.

3 Förenklat regelsystem som gynnar ekologisk produktion

Regeringens skrivelse har fokus på konsumtionen av ekologiska produkter. Genom att stimulera efterfrågan skall produktionen uppmuntras. Kristdemokraterna menar att även produktionen behöver stimuleras. Ju svårare villkor som de ekologiska producenterna har desto större prisskillnad uppstår mellan ekologiskt och konventionellt producerade produkter. Därför föreslår Krist-

Fel! Okänt namn på

demokraterna att reglerna kring ekologisk produktion bör förenklas så att fler brukare finner det mödan värt att producera ekologiskt.

Det är mycket angeläget att inom EU få till stånd ett förenklat regelverk för stöd till ekologisk odling. En översyn av regelverket har också initierats av Kommissionen. Rådet har uppmanat Kommissionen att förenkla reglerna. Ett förslag till förenklat regelverk behandlas nu i en rådsarbetsgrupp.

Det är positivt att reglerna för ekologisk odling förenklas så att fler konsumenter och producenter finner det meningsfullt att intressera sig för ekologisk produktion och ekologiska produkter. Kristdemokraterna oroas emellertid över tendenser som finns att undergräva de självständiga miljömärkningarna till förmån för en allenarådande EU-märkning. Särskilt är EU-kommissionens förslag till förordning (EEG 2092/91) värt att granska närmare. Enligt detta förslag skulle andra märken förbjudas att tala om att deras krav gick längre än EU:s regler. Detta vore en oacceptabel inskränkning i såväl yttrandefriheten som konsumenternas rättigheter. Det måste vara upp till konsumenten att avgöra vilka krav som han anser det önskvärt att de varor som hon/han köper uppfyller. Riksdagen bör uppmana regeringen att agera kraftfullt för att förhindra tendenser till att undergräva eller i praktiken förbjuda sådana märken som inte är EU-märken.

Det bör framhållas att en harmonisering av EU-reglerna måste ta hänsyn till de stora konkurrensackdelar som det svenska klimatet har jämfört med övriga Europa.

För närvarande använder man sig av ett system med s.k. positivlistor, d.v.s. det som inte finns upptaget på listan är i princip inte tillåtet. Att få nya produkter godkända för det ekologiska jordbruket kan ta tid, i de flesta fall minst ett år och möjligheterna till dispenser eller tidsbegränsade tillstånd är mycket små. Systemet med ”positivlistor” måste bytas ut mot mer principiella regler för vad som är tillåtet och inte tillåtet. Tolkning och beslut bör ligga på nationell nivå. Detta bör ges regeringen till känna.

En annan mycket viktig fråga att driva inom EU för att stimulera till utveckling och tillväxt i den ekologiska produktionen är omläggningstidernas längd, möjligheten till parallellproduktion och kvaliteten i kontrollen. I EU krävs två års omläggningstid medan praxis i Sverige har varit ett år. En förkortning av omläggningstiden till ett år gör reglerna mer utvecklingsvänliga och innebär att tveksamheten hos enskilda jordbrukare för att lägga om till ekologisk produktion minskar. Ett kontrollerat karensår ger förtroende för ekologiska produkter och det borde vara ett minimikrav i alla länder. Det är viktigt att regelsystemet inom EU är harmoniserat. För att kunna utveckla den ekologiska odlingen måste det finnas möjlighet till handel med ekologiska produkter över gränserna. Då krävs gemensamma regler och färre nationella särregler. Riksdagen bör ge regeringen till känna att det är viktigt med ett harmoniserat regelsystem för ekologisk odling inom EU.

Det bör även i fortsättningen vara möjligt att lägga om delar av växtodlingen till ekologisk produktion och/eller betesdrift utan att övriga delar påverkas. Man bör inte heller knyta den ekologiska vallen och betesdriften till ekologisk djurhållning utan behålla dagens krav om djurhållning så länge man

Fel! Okänt namn på

håller sig inom de regelverk som gäller idag. Strävan bör dock vara att på sikt öka andelen ekologiskt hållna djur.

4 Samspel mellan ekologisk och konventionell produktion

Kristdemokraterna ställer sig bakom skrivelsens inriktning om att öka andelen ekologisk produktion och konsumtion. Men samtidigt måste det framhållas att miljöförbättrande åtgärder inom det konventionella jordbruket kan ge mer kostnadseffektiva miljöförbättringar jämfört med att i alla lägen öka produktionen av konventionell produktion.

Bland de kollektiva nyttigheterna intar miljö kvalitetsmålen en central roll. För att stimulera till ekologiskt jordbruk krävs ett förenklat regelsystem och en ökad satsning på forskning och utveckling. I stället för kortsiktiga stöd bör en långsiktig satsning göras på miljöanpassat jordbruk där konventionellt jordbruk och ekologiskt jordbruk kan samexistera inom samma företag. Detta bör ges regeringen till känna. Förutom detta skall naturligtvis det särskilda stödet till ekologisk produktion finnas kvar.

5 Näringsförluster

Det är otillfredsställande att fosfor inte nämns över huvud taget när näringsförluster diskuteras i skrivelsen. Myndigheter och andra har länge varit medvetna om kvävetns roll för övergödningen medan fosfors betydelse länge försumrats. Faktum är att många forskare menar att det i allmänhet är fosfor som är den begränsande faktorn för övergödningen av sjöar och hav. Därför bör den ekologiska produktionens möjligheter att bidra till minskade fosforförluster ha behandlats i skrivelsen. Riksdagen bör ge regeringen till känna att det nu behövs en tydligare fokusering på att minska läckage av fosfor som sker via ytavrinning och makroporflöden.

6 Märkningens betydelse

Medvetenheten om hur kosten påverkar vår hälsa har ökat och för att konsumenterna skall kunna göra medvetna val som påverkar miljön och den egna hälsan krävs god information om de varor och tjänster som finns på marknaden. Det är viktigt att en varus förpackning ger tydlig information om innehållet och om hur och var den har producerats, så att konsumenterna får den information de efterfrågar.

Konsumenternas önskan att känna till matens ursprung är legitim och skall inte förväxlas med en inskränkt nationalism. Förtroendet för svenska livsme-

del är högt. Detta springer ur en insikt om att svenska bönder har arbetat hårt och målmedvetet för att säkra en internationellt sett mycket god djuromsorg. Sverige har bland de friskaste djuren i världen. De stränga svenska reglerna gör att landet är den enda EU-medlem som i praktiken kan garantera att livsmedlen är fria från salmonella. Det svenska jordbrukets miljöarbete väcker också stor respekt internationellt.

Idag är KRAV det svenska miljömärket för ekologiskt odlad mat, men också för några andra produktområden som textilier. Det är positivt att EU nu infört en egen symbol för ekologiska livsmedel. En enhetlig märkning som alla har förtroende för är viktigt, samtidigt får det inte ske på bekostnad av en alltför krånglig byråkratisk process eller på bekostnad av inarbetade märkningar.

7 Forskning och utveckling

FoU-åtgärderna som rör den ekologiska produktionen bör förstärkas och omfatta all produktion och förädling. Det är viktigt att forsknings- och utvecklingsinsatserna omfattar såväl de problem som rör odlingen som de som rör djurhållningen.

Kristdemokraterna delar uppfattningen att skolundervisningen bör inkludera utbildning om hållbar utveckling/hållbar konsumtion. En undersökning (Livsmedelsverkets rapport 13/2004) om mat och hälsa i skolan, visar att sambandet mat-hälsa inte betonas tillräckligt i skolans undervisning. Undersökningen visar att utbildningen i mat och hälsa är bristfällig eller saknas på landets lärarutbildningar. Detta medför att undervisningen eleverna får också blir bristfällig.

Det är mycket viktigt att skolan är ett konsekvent föredöme. Om undervisningen talar om hälsosamma matvanor samtidigt som skolan installerar läskautomater eller på annat sätt exponerar onyttiga produkter så får eleverna dubbla signaler.

8 Finansiella konsekvenser

Om kommunerna skall öka andelen inköp av ekologiska livsmedel, som i regel f.n. är dyrare, finns en risk att inköpskostnaden för övriga livsmedel, i det korta perspektivet, måste sänkas. Detta skulle kunna innebära en ökad andel billiga livsmedel av sämre kvalitet, troligen producerade utomlands. För att förebygga detta föreslår Kristdemokraterna att staten skjuter till en premie till de kommuner som lever upp till 25-procentsmålet.

För att öka möjligheten för mindre producenter att certifiera sig bör staten även bidra till mindre producenters certifieringskostnader. Detta bör ges regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 4 april 2006

Sven Gunnar Persson (kd)

Björn von der Esch (kd)

Ragnwi Marcelind (kd)

Annelie Enochson (kd)

Tuve Skånberg (kd)

Dan Kihlström (kd)

Johnny Gylling (kd)

Lars Gustafsson (kd)